

Valsts ieņēmumu dienests

Talejas iela 1, Rīga, LV-1978, tālr. 67122689, e-pasts vid@vid.gov.lv, www.vid.gov.lv

UZZIŅA

Rīgā

24.04.2026. Nr. P005-17/27.1/3538

Uz 08.04.2026. Nr. 1-5/11/26

A/S XXXXX
Paziņošanai EDS

Par uzziņas sniegšanu

Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – VID) ir izskatījis AS “XXXXX”, reģ. Nr. 444444444444 (turpmāk – iesniedzēja), iesniegumu par uzziņas sniegšanu (turpmāk – iesniegums) un sniedz šādu uzziņu.

Iesniedzēja iesniegumā sniedz šādu faktu aprakstu.

Iesniedzēja un CCCCC SIA nodrošina četru prāmju ar līnijkuģa statusu apkalpošanu, no kuriem divi veic reisos uz Zviedriju un divi – uz Vāciju. Minētie maršruti ir atzītas prāmju līnijas. Visi prāmji darbojas VVVVV A/S pārvaldībā, un to pieraksta osta un kuģa karogs ir Eiropas Savienības dalībvalsts – Dānija.

Prāmju apgādei nepieciešamās preces tiek piegādātas no dažādām Eiropas Savienības dalībvalstīm, un visos gadījumos pasūtītājs un preču saņēmējs ir VVVVV A/S, kas ir Eiropas Savienībā reģistrēta komercsabiedrība.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2020. gada 11. augusta noteikumiem Nr. 503 “Muitošanas kārtība kuģa un gaisa kuģa apgādē” kuģa apgādes gadījumā var būt piemērojamas formalitātes attiecībā uz eksporta muitas deklarāciju. Noteikumu 3. punkts nosaka, ka apgādājot kuģi vai gaisa kuģi ar krājumiem, aprīkojumu un rezerves daļām, kam ir Savienības preču statuss, piemēro formalitātes attiecībā uz eksporta muitas deklarāciju.

Komisijas 2015. gada 28. jūlija Deleģētās regulas (ES) 2015/2446, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013 attiecībā uz sīki izstrādātiem noteikumiem, kuri attiecas uz dažiem Savienības Muitas kodeksa noteikumiem, 137. panta 1. punkta “b” apakšpunktā minētajā mutiskās deklarēšanas gadījumā persona, kas veic kuģa vai gaisa kuģa apgādi, noformē preču pavaddokumentu (pavadzīmi). Kuģa vai gaisa kuģa vajadzībām piegādātās preces uzskata par izvestām no Savienības muitas teritorijas, ja pēc to iekraušanas kuģī vai gaisa kuģī, neatkarīgi no to galamērķa, uzraudzības muitas iestādes rīcībā ir kuģa

vai gaisa kuģa kompānijas, kapteiņa vai to pilnvarotas personas parakstīts preču pavaddokuments (pavadzīme) par preču saņemšanu un, ja nepieciešams, ir iesniegta eksporta deklarācija.

Atbilstoši minētajām normām kuģa vajadzībām piegādātās preces uzskata par izvestām no Savienības muitas teritorijas, ja pēc to iekraušanas kuģī muitas iestādes rīcībā ir kuģa kompānijas, kapteiņa vai pilnvarotas personas parakstīts preču pavaddokuments un, ja nepieciešams, ir iesniegta eksporta muitas deklarācija.

Ievērojot, ka prāmji veic pārvadājumus starp Eiropas Savienības dalībvalstīm, kuģu pieraksta osta un karogs ir Eiropas Savienības dalībvalsts, kā arī apgādes preces ir Savienības preces, kas tiek piegādātas Savienībā reģistrētam kuģa operatoram, mūsu ieskatā eksporta muitas deklarācijas obligāta piemērošana Latvijā pilnīgi visos kuģu apgādes gadījumos, kā tas ir šobrīd, ir pārlietu konservatīva un neelastīga pieeja, salīdzinot ar citu Savienības valstu muitas iestāžu praksi šajā jautājumā.

Pamatojoties uz līdzšinējo praksi, varam norādīt, ka Zviedrijā un Vācijā kuģu apgādes gadījumos eksporta muitas deklarācijas netiek prasītas. Līdz ar to piegādātāji no citām Eiropas Savienības dalībvalstīm (tostarp Lietuvas, Polijas, Vācijas, Spānijas, Itālijas u.c.) nesaprot iemeslus, kādēļ, piegādājot preces saņēmējam – Eiropas Savienībā reģistrētam uzņēmumam VVVVVV A/S, – Latvijā tiek prasīta eksporta muitas deklarācijas noformēšana.

Jānorāda, ka visus attiecīgos pasūtījumus veic VVVVVV A/S, un praksē regulāri rodas situācijas, kad preces tiek piegādātas uz Ventspili vai Liepāju bez noformētas eksporta muitas deklarācijas. Šādos gadījumos kravas tālāka apstrāde un piegāde uz kuģi nav iespējama, jo pārvadātāji norāda, ka tiem nav informācijas vai iespēju nodrošināt deklarācijas noformēšanu.

Praksē prasība vienmēr noformēt eksporta muitas deklarāciju rada būtiskus operacionālus sarežģījumus, jo preču piegāde nereti notiek vakara stundās, kā arī brīvdienās vai svētku dienās, kad faktiski nav iespējams operatīvi nodrošināt eksporta muitas deklarācijas noformēšanu no nosūtītāja puses. Rezultātā tiek kavēta kuģu apgāde un traucēta regulāra prāmju satiksme.

Pamatojoties uz minēto un Administratīvā procesa likuma 98. panta pirmo daļu, iesniedzēja lūdz sniegt uzziņu par eksporta muitas deklarācijas piemērošanas nepieciešamību bez izņēmuma visos XXX prāmju apgādes gadījumos Latvijā, kā arī par vienkāršoto procedūru piemērošanu atbilstoši Savienības Muitas kodeksam un Komisijas Deleģētajai regulai, lai nodrošinātu vienotu normatīvā regulējuma interpretāciju muitas iestāžu praksē.

VID, izvērtējis iesniegumā ietverto faktu aprakstu un no minētajiem faktiem izrietošus konkrētus jautājumus, atbilde uz kuriem ir atkarīga no šo faktu juridiska vērtējuma, sniedz šādu uzziņu.

Ministru kabineta 2020. gada 11. augusta noteikumu Nr. 503 “Muitošanas kārtība kuģa un gaisa kuģa apgādē” 3. punkts noteic, ka, apgādājot kuģi vai gaisa kuģi ar krājumiem, aprīkojumu un rezerves daļām, kam ir Savienības preču statuss, saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 9. oktobra Regulas (ES) Nr. 952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (turpmāk – Regula

Nr. 952/2013), 269. panta 3. punktu piemēro formalitātes attiecībā uz eksporta muitas deklarāciju.

Komisijas 2015. gada 28. jūlija Deleģētās regulas (ES) 2015/2446, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013 attiecībā uz sīki izstrādātiem noteikumiem, kuri attiecas uz dažiem Savienības Muitas kodeksa noteikumiem (turpmāk – Deleģētā regula (ES) 2015/2446) 137. panta 1. punkta “b” apakšpunktā minētajā mutiskās deklarēšanas gadījumā persona, kas veic kuģa vai gaisa kuģa apgādi, noformē preču pavaddokumentu (pavadzīmi). Kuģa vai gaisa kuģa vajadzībām piegādātās preces uzskata par izvestām no Savienības muitas teritorijas, ja pēc to iekraušanas kuģī vai gaisa kuģī, neatkarīgi no to galamērķa, uzraudzības muitas iestādes rīcībā ir kuģa vai gaisa kuģa kompānijas, kapteiņa vai to pilnvarotas personas parakstīts preču pavaddokuments (pavadzīme) par preču saņemšanu un, ja nepieciešams, ir iesniegta eksporta deklarācija.

Regulas Nr. 952/2013 269. panta 3. punkts noteic, ka formalitātes attiecībā uz eksporta muitas deklarāciju, kas noteiktas tiesību aktos muitas jomā, piemēro 2. punkta a), b), un c) apakšpunktā minētajos gadījumos. Savukārt Regulas Nr. 952/2013 269. panta 2. punkta c) apakšpunktā ir atsauce uz gaisa kuģu vai kuģu vajadzībām piegādātajām precēm, kuras ir atbrīvotas no pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) vai akcīzes nodokļa, neatkarīgi no gaisa kuģa vai kuģa galamērķa, un par kurām ir vajadzīgs pierādījums par šādu piegādi.

Tādējādi eksporta deklarāciju noformē kuģu vajadzībām piegādātajām precēm, kuras ir atbrīvotas no PVN vai akcīzes nodokļa, neatkarīgi no kuģa galamērķa, un par kurām ir vajadzīgs pierādījums par šādu piegādi, un iesniedz uzraudzības muitas iestādē, kuras kompetencē ir vieta, kur preces tiek uzrādītas.

Tātad, ja šāds pierādījums nav vajadzīgs, respektīvi, ja precei netiek piemērots atbrīvojums no PVN vai akcīzes nodokļa, tad eksporta formalitātes šādām precēm nav jāpiemēro un piegādes veic, noformējot preču pavaddokumentu (pavadzīmi) saskaņā ar grāmatvedību reglamentējošajos normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Pievienotās vērtības nodokļa likuma 47. panta pirmā daļa noteic, ka nodokļa 0 procentu likmi piemēro tādu kuģu piegādei un importam, kurus izmanto:

- 1) kuģošanai starptautiskajos ūdeņos un kuri pārvadā pasažierus par atlīdzību vai kurus izmanto komercdarbībai, zvejniecībai vai rūpnieciskai darbībai;
- 2) glābšanas vai palīdzības darbiem jūrā;
- 3) piekrastes zvejai.

Pievienotā vērtības nodokļa likuma 47. panta trešās daļas 1. punkts noteic, ka nodokļa 0 procentu likmi piemēro šā panta pirmās daļas 1. un 2. punktā minēto kuģu apgādei paredzēto preču piegādei.

Tātad Regulas Nr. 952/2013 269. panta 2. punkta c) apakšpunktā minētais pierādījums par to, ka prece atbrīvota no PVN, ir nepieciešams gadījumos, ja notikusi preces piegāde Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē, un proti, saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 47. pantu PVN 0 procentu likmi (jeb atbrīvojumu no PVN) piemēro kuģu piegādēm, preču piegādēm kuģiem un ar šīm piegādēm saistītiem pakalpojumiem.

Likuma "Par akcīzes nodokli" 18. panta pirmās daļas 3. punktā noteikts, ka Ministru kabineta noteiktajā kārtībā no nodokļa ir atbrīvoti naftas produkti, kurus saskaņā ar šā panta trešās daļas nosacījumiem piegādā un izmanto kuģi, kuri netiek izmantoti privātai atpūtai un izklaidei, un kuģi, kurus izmanto zvejniecībā, izņemot zveju iekšējos ūdeņos.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2007. gada 31. jūlija noteikumu Nr. 525 "Kārtība, kādā atsevišķiem naftas produktiem piemēro samazinātu akcīzes nodokļa likmi vai atbrīvojumu no akcīzes nodokļa" 92. punktu naftas produktus (arī likuma 18. panta trešajā daļā vai likuma "Par nodokļu piemērošanu brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās" 3. panta 8.¹ daļā minētos iezīmētos (marķētos) naftas produktus), kas paredzēti izmantošanai likuma 18. panta pirmās daļas 2. un 3. punktā vai likuma "Par nodokļu piemērošanu brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās" 3. panta astotās daļas 1., 2. un 3. punktā minētajiem mērķiem, atbrīvo no nodokļa, ja tos izmanto tādos kuģos un gaisa kuģos, kurus izmanto nevis privātai atpūtai un izklaidei, bet komerciāliem nolūkiem vai citiem mērķiem (piemēram, starptautiskiem pasažieru vai preču pārvadājumiem, glābšanas dienestu darbībai, zivsaimniecības nodrošināšanai, kuģu būvēšanai, izmēģināšanai un uzturēšanai, kā arī kuģos un citos peldlīdzekļos, kurus izmanto ūdensceļu padziļināšanā un paplašināšanā).

Saskaņā ar likuma "Par akcīzes nodokli" 21. panta sesto daļu no nodokļa atbrīvo akcīzes preces (izņemot naftas produktus), kuras piegādā kuģiem un gaisakuģiem, kas veic starptautiskus pārvadājumus (arī starp dalībvalstīm), ar nosacījumu, ka šīs preces tiek realizētas (arī gadījumos, kad preču vērtība tiek iekļauta biļetes cenā) uz attiecīgā kuģa vai gaisakuģa mazumtirdzniecībā patērēšanai uz vietas (izņemot realizēšanu mazumtirdzniecībā promnešanai) vai tiek izmantotas kuģa apkalpes apgādei. Šajā gadījumā konkrētā kuģa vai gaisakuģa kapteinis piegādātājam – nodokļa maksātājam – rakstveidā apliecina, ka saņemtās akcīzes preces (norādot produkta veidu, nosaukumu, daudzumu un akcīzes preču izmantošanas mērķi) netiks izmantotas citādi.

Tātad Regulas Nr. 952/2013 269. panta 2. punkta c) apakšpunktā minētais pierādījums par to, ka prece atbrīvota no akcīzes nodokļa, ir nepieciešams gadījumos, ja notikusi preču piegāde likuma "Par akcīzes nodokli" 18. panta pirmās daļas 3. punkta un 21. panta sestās daļas izpratnē.

Gadījumā, ja kuģu vajadzībām piegādātās preces tiek atbrīvotas no nodokļa (PVN, akcīzes), šo preču piegādi var pierādīt un eksporta pārvietojumam var noslēgt pēc šādu preču piegādes kuģim. Ja šāda pierādījuma nav, attiecībā uz kuģu vajadzībām piegādātajām precēm nodokļu atbrīvojumu nepiemēro.

Līdz ar to iesniedzējai konkrētajā tiesiskajā situācijā, ja Savienības precēm, kas tiek piegādātas kuģim, saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 47. pantu, tiek piemērota PVN 0 procentu likme vai saskaņā ar likuma "Par akcīzes nodokli" 18. panta pirmās daļas 3. punktu un 21. panta sesto daļu tiek piemērots akcīzes nodokļa atbrīvojums, ir jānokārto formalitātes attiecībā uz eksporta muitas deklarāciju.

Deleģētās regulas (ES) 2015/2446 137. panta 1. punkta b) apakšpunkts noteic, ka eksporta muitas deklarācijas mutiski var iesniegt par komerciālām precēm, kuru vērtība nepārsniedz 1 000 *euro* vai kuru neto svars nepārsniedz 1 000 kg.

Tādējādi eksporta muitas deklarāciju par precēm var iesniegt mutiski, ja kuģa vajadzībām tiek piegādātas komerciālas preces, kuru vērtība nepārsniedz 1000 *euro* vai kuru neto svars nepārsniedz 1000 kg. Ja kaut viens no kritērijiem neizpildās, tad nav iespējams piemērot mutisko deklarēšanu, tātad – vērtībai jābūt ($=/ < 1000$ *euro*) un neto svaram ($=/ < 1000$ kg).

Mutiskās deklarēšanas gadījumā persona, kas veic kuģa apgādi, noformē preču pavaddokumentu (pavadzīmi), kurā norāda atsauci “Mutiskā deklarēšana saskaņā ar Regulas Nr. 2015/2446 137. panta 1. punkta b) apakšpunktu”.

Pēc kuģa apgādes persona uzraudzības muitas iestādei iesniedz preču pavaddokumentu (pavadzīmi) ar kuģa kapteiņa vai tā pilnvarotas personas veiktajām atzīmēm, kas apliecina preču piegādi uz kuģa.

Attiecībā uz vienkāršoto deklarēšanas veidu piemērošanu paskaidrojam.

Eksporta deklarācijas iesniegšanai kuģu apgādē ar krājumiem var piemērot vienkāršotus deklarēšanas veidus – vienkāršoto deklarāciju vai ierakstu deklarētāja reģistros (*EIDR*), ja tiek izpildīti Savienības un nacionālajos tiesību aktos noteiktie nosacījumi, tostarp prasības atļaujas saņemšanai un izmantošanai.

Regulas Nr. 952/2013 166. panta 1. punkts noteic, ka muitas dienesti var piekrist, ka personas precēm piemēro muitas procedūru, pamatojoties uz vienkāršotu deklarāciju, kurā var nebūt dažu 162. pantā minēto datu vai 163. pantā minēto pavaddokumentu, savukārt 2. punkts noteic, ka panta 1. punktā minētās vienkāršošanas regulārai izmantošanai ir vajadzīga muitas dienestu atļauja.

Atļauju izsniedz VID Muitas pārvalde, pamatojoties uz Eiropas Savienības centrālajā Muitas lēmumu sistēmā iesniegtu pieteikumu. Detalizēta informācija par pieteikuma iesniegšanu atļaujas saņemšanai atrodama VID tīmekļvietnē, sadaļā Muita – Uzņēmējiem – Muitas atļaujas – Atļauju informācijas sistēmas: <https://www.vid.gov.lv/lv/atlauju-informācijas-sistemas>.

Regulas Nr. 952/2013 167. panta 4. punkts noteic, ka regulas 166. pantā minēto vienkāršoto deklarāciju vai 182. pantā minēto ierakstu deklarētāja reģistros, kā arī papildu deklarāciju uzskata par vienotu, nedalāmu dokumentu, kas ir spēkā attiecīgi no dienas, kad ir pieņemta vienkāršota deklarācija saskaņā ar 172. pantu, un no dienas, kad preces tiek ierakstītas deklarētāja reģistros.

Tādējādi atļaujas turētājs precēm iesniedz eksporta deklarāciju, uzrādot tās muitas atzītā vietā un, izmantojot Elektronisko muitas datu apstrādes sistēmu (turpmāk – EMDAS), uzraudzības muitas iestādē iesniedz vienkāršotu – “C” tipa deklarāciju. Pēc tam atļaujas turētājs vienkāršoto procedūru atļaujā noteiktajā termiņā EMDAS iesniedz papildu “Y” tipa vai “U” tipa deklarāciju, kas kopā ar vienkāršoto “C” tipa deklarāciju veido vienotu, nedalāmu dokumentu. Atkarībā no atļaujā norādītā papildu deklarācija var būt vispārīga, periodiska vai apkopojoša.

Ieraksts deklarētāja reģistros (*EIDR*) ir mītošanas vienkāršojums, kas ļauj precēm piemērot konkrētu muitas procedūru muitas norādītā vai apstiprinātā vietā, pamatojoties uz šo preču ņemšanu atļaujas turētāja (deklarētāja) elektroniskajā preču uzskaitē, pielīdzinot to muitas deklarācijas noformēšanai.

Saskaņā ar Regulas Nr. 952/2013 182. panta 1. punktu muitas dienesti, saņemot pieteikumu, var atļaut personai iesniegt muitas deklarāciju, tostarp vienkāršotu deklarāciju, kā ierakstu deklarētāja reģistros, ar noteikumu, ka muitas dienestu rīcībā ir šīs deklarācijas dati deklarētāja elektroniskajā sistēmā tajā brīdī, kad tiek iesniegta muitas deklarācija kā ieraksts deklarētāja reģistros.

Atļauju izmantot muitošanas vienkāršojumu – ieraksts deklarētāja reģistros (*EIDR*) – izsniedz VID Muitas pārvalde, pamatojoties uz Eiropas Savienības centrālajā Muitas lēmumu sistēmā iesniegtu pieteikumu.

Regulas Nr. 952/2013 182. panta 2. punkts noteic, ka muitas deklarāciju uzskata par pieņemtu brīdī, kad preces ir ierakstītas reģistrā.

Tātad muitas deklarāciju uzskata par pieņemtu un preces uzskata par uzrādītām brīdī, kad informācija par deklarētajām precēm ir ierakstīta atļaujas turētāja preču uzskaitē.

Piesakot preces eksportam, precēm jāatrodas atļaujā norādītajā vietā. Deklarētājs (*EIDR* atļaujas turētājs) savā elektroniskajā preču uzskaitē ieraksta informāciju par precēm un pavaddokumentiem un elektroniski EMDAS iesniedz preču uzrādīšanas paziņojumu (izņemot gadījumus, kad izsniegta *EIDR* atļauja ar atbrīvojumu no uzrādīšanas paziņojuma). Uzrādīšanas paziņojumam preču pavaddokumentus var nepievienot, tomēr tiem jābūt deklarētāja rīcībā.

Atļaujā noteiktajā termiņā deklarētājs EMDAS Automatizētajā eksporta sistēmā iesniedz papildu deklarāciju (“Z” tips vai “V” tips). Papildu deklarācijai elektroniski pievieno preču pavaddokumentus un citus preču muitošanai nepieciešamos dokumentus. Papildu deklarācija tiek noformēta vispārējā kārtībā.

Saskaņā ar Regulas Nr. 952/2013 167. panta 4. punktu ieraksts deklarētāja reģistros (*EIDR*) un papildu deklarācija veido vienotu, nedalāmu dokumentu, kas ir spēkā no dienas, kad preces ir ierakstītas deklarētāja reģistros.

Atkarībā no *EIDR* atļaujā norādītā, papildu deklarācija var būt vispārīga, periodiska vai apkopojoša.

Sniedzot uzziņu, izmantotas šādas tiesību normas: Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 9. oktobra Regulas (ES) Nr. 952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu, 166. pants, 167. panta 4. punkts, 182. panta 1. un 2. punkts, 269. panta 2. punkta c) apakšpunkts un 3. punkts; Komisijas 2015. gada 28. jūlija Deleģētās regulas (ES) 2015/2446, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013 attiecībā uz sīki izstrādātiem noteikumiem, kuri attiecas uz dažiem Savienības Muitas kodeksa noteikumiem 137. panta 1. punkta b) apakšpunkts; Pievienotās vērtības nodokļa likuma 47. panta pirmā daļa, trešās daļas 1. punkts; likuma “Par akcīzes nodokli” 18. panta pirmās daļas 3. punkts, 21. panta sestā daļa; Ministru kabineta 2020. gada 11. augusta noteikumu Nr. 503 “Muitošanas kārtība kuģa un gaisa kuģa apgādē” 3. punkts; Ministru kabineta 2007. gada 31. jūlija noteikumu Nr. 525 “Kārtība, kādā atsevišķiem naftas produktiem piemēro samazinātu akcīzes nodokļa likmi vai atbrīvojumu no akcīzes nodokļa” 92. punkts.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 101. panta ceturtajai daļai uzziņu var apstrīdēt augstākā iestādē. Ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, tad uzziņa nav apstrīdama. Tā nav pārsūdzama tiesā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 1. panta otro daļu augstāka iestāde ir tiesību subjekts, tā struktūrvienība vai amatpersona, kas hierarhiskā kārtībā var dot rīkojumu iestādei vai atcelt tās lēmumu. Ņemot vērā, ka VID attiecībā uz uzziņu apstrīdēšanu nav augstākas iestādes, šī uzziņa nav apstrīdama un pārsūdzama.

Ģenerāldirektore

B. Šmite-Rože

DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Paspārne 67120832
Šveha 67120943
Jumiķe 67120883